

**BOERDERIJENSTICHTING
NOORD-HOLLAND**

Boerderijstichting Noord-Holland

Jaarverslag 2020 en 2021

Inhoud

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1 - Samenvattende inleiding	3
Hoofdstuk 2 - Behoud van historische stolpen als leidraad	4
2.1 Visie en beleid	4
2.2 Doelen voor 2020-2021.....	5
2.3 Samenwerking	5
Hoofdstuk 3 - Activiteiten	5
3.1 Stolpenoogstfeest, jaarlijks de balans opmaken.....	5
3.2 Karakteristieke Boerderijen in het Waddengebied 2021-2024	7
3.3 Project Stolpenmeesters: de ontwerpopgave bij verduurzamen	7
3.4 Excursies, educatie en lezingen	8
3.5 Stolpencommunity Vierkantdelers	8
3.6 Beeldbank en boerderijenkaart	9
3.7 Adviesaanvragen.....	9
3.8 PR en communicatie.....	9
Hoofdstuk 4 - Werken aan perspectief voor stolpen	11
Hoofdstuk 5 - Verkort financieel jaarverslag.....	13
Hoofdstuk 6 - Organisatie en secretariaat	14
Colofon	16

Voorwoord

De stolp is Noord-Hollands trots. Met hun piramidedak en vierkante vorm geven de ruim 5000 stolpboerderijen het landschap identiteit. Ook in de Coronajaren 2020 en 2021 heeft de Boerderijstichting Noord-Holland (BSNH) activiteiten georganiseerd en gewerkt aan het behoud van het agrarisch erfgoed in Noord-Holland.

In de periode 2020-2021 is door het bestuur aan twee majeure zaken gewerkt; de ontwikkeling en de opstart van het project Karakteristieke Boerderijen in het Waddengebied en de door MOOI Noord-Holland in opdracht van de Provincie Noord-Holland gemaakte Waarderingskaart.

Aan het eind van 2021 kreeg het bestuur door een combinatie van ziektegevallen, persoonlijke omstandigheden, een grote hoeveelheid werk en verschillen van inzicht over het te voeren beleid te maken met leegloop. Mede daardoor moest de stichting begin 2022 helaas het besluit nemen om niet langer trekker te zijn van het project Karakteristieke Boerderijen in het Waddengebied. Inmiddels is het bestuur vernieuwd en bezint men zich op beleid en uitvoeringsagenda.

We sluiten af met dank aan allen die als vrijwilliger, donateur, deskundige of sponsor / bedrijfsvriend een bijdrage hebben geleverd aan het behoud van stolpboerderijen. En vooral aan de eigenaren, die zich permanent en met veel elan inzetten om hun stolp te behouden.

Hoofdstuk 1 - Samenvattende inleiding

Ook voor de Boerderijstichting Noord-Holland waren de jaren 2020 en 2021 getekend door Corona. Begin maart 2020 kon de activiteitenagenda van dat jaar grotendeels de ijskast in en een onzekere tijd volgde. De enige reguliere bijeenkomst die in beide jaren min of meer normaal doorging was het Stolpenoogstfeest. De ontwikkeling van de organisatie kwam voor een groot deel stil te liggen. In het bestuur vroegen, naast de lopende en niet-lopende zaken, twee kwesties veel aandacht.

De eerste was een grote en ambitieuze projectaanvraag bij het Waddenfonds, in 2019 ontstaan onder de naam 'Levende Stolperven' en in 2020 doorontwikkeld tot 'Karakteristieke boerderijen in het Waddengebied'. Het project werd toegekend en ging in 2021 van start. De tweede kwestie was de Stolpenwaarderingskaart die MOOI Noord-Holland in opdracht van de provincie in 2020 ging maken, en die begin 2022 klaar was. Over beide zaken is veel te doen geweest (zie verderop in dit jaarverslag). Dit droeg in combinatie met verschillende persoonlijke omstandigheden bij het vertrek van het grootste deel van het bestuur eind 2021. Er is ook veel positiefs te noemen, om te beginnen twee geslaagde Stolpenoogstfeesten in Museumboerderij Jan Lont op Wieringen, deels met deelname via het internet. Daarnaast verscheen het kwartaalblad, inmiddels magazine genoemd, gewoon acht keer inclusief een dubbeldik honderdste nummer. Het redactieteam bleef intact. Het aantal 'Vrienden van de Stolp' groeide, mede als gevolg van twee ledenwerfacties. Vele tientallen adviesaanvragen zijn afgehandeld door de adviseurs. Ook kon de boerderijstichting blijven rekenen op de ondersteuning vanuit bevriende bedrijven, o.a. voor het magazine en voor de twee Stolpenoogstfeesten.

Een bijzonder en succesvol project dat in beide Coronajaren doorging, was het project Stolpenmeesters. Dat was een samenwerking met Hogeschool Inholland waarin studenten en

docenten zich bogen over verduurzaming van telkens acht stolpen inclusief specifieke woonwensen van eigenaren. Stolpenmeesters wijst de boerderijenstichting misschien wel een richting voor de toekomst: jonge mensen betrekken bij monumentenbehoud en cultuurhistorie - en daarvoor nieuwe wegen zoeken, zoals de vier twintigers die in 2021 een Stolp Award kregen voor de gezamenlijke verbouwing van een bouwvallige stolp dat ook hebben gedaan.

De boerderijenstichting is 2020 en 2021 alles bij elkaar redelijk tot goed doorgekomen. Qua financiën staat de stichting er goed voor, en begin 2022 ging een nieuw bestuur aan het werk.

Hoofdstuk 2 - Behoud van historische stolpen als leidraad

2.1 Visie en beleid

De BSNH zet zich al meer dan dertig jaar in voor het behoud van stolpen. Zo ook in 2020-21. De stolpboerderij is te vinden van Texel tot en met de Haarlemmermeer. Niet alleen stolpen, maar bijvoorbeeld ook kapbergen, skuurskotten en hallenhuizen worden door de stichting als waardevolle agrarische bouwkunst gezien.

Onze stichting heeft als statutaire doelstelling het behoud van en bevorderen van de landelijke bouwkunst in Noord-Holland, in het bijzonder ten aanzien van de stolpvormige boerderij. Zij tracht dit doel te verwezenlijken door het geven van bouwkundige, financiële en algemene adviezen, het uitbrengen van publicaties en het (doen) organiseren van tentoonstellingen, lezingen en excursies alsook andere activiteiten die bevorderlijk zijn voor het bereiken van het doel.

De missie is het in stand houden van stolpboerderijen inclusief erf en bijgebouwen. Stolperven zijn, met het omringende landschap, belangrijk cultureel erfgoed. De Boerderijenstichting wil een bron zijn van inspiratie en kennis voor (toekomstige) eigenaren en bewoners van stolpen, en van overheden, architecten, bouwbedrijven, makelaars en andere betrokken ondernemingen en organisaties.

De strategie is: 'Behoud door Herbestemming'. Deze strategie is geformuleerd in 2018, uitgewerkt in 2019 en richt zich op

- Versterking van het imago van de stolp; promotie van wonen en werken in een stolp en het vergroten van draagvlak, waardering en beleving onder een breed publiek;
- het delen van kennis over bouwkundige, cultuurhistorische, landschappelijke en duurzaamheidsaspecten van stolpen tussen stolpeigenaren onderling en tussen stolpeigenaren en experts.

Het zoeken en ontwikkelen van nieuwe functies is de grote uitdaging, want de meeste stolpen hebben hun traditionele agrarische functie van wonen en werken onder één dak verloren. Nieuwe én toekomstige eigenaars en bewoners die willen verbouwen én 'stolpenpassie' hebben zijn daarin de sleutel. Daarom kan deze strategie alleen door en met hen vorm krijgen en zijn zij de primaire doelgroep van de BSNH.

De BSNH werkt aan de genoemde strategie door

- het (doen) **ontwikkelen en delen van kennis** over de stolp;

- **enthousiasmeren** van en **draagvlak vergroten** onder eigenaren, experts, overheden en inwoners van Noord-Holland voor stolpen en het behoud ervan;
- **adviseren** van stolpeigenaren over o.a. bouwkundige aspecten, energetische verduurzaming en alles wat komt kijken bij herbestemming;
- **know how leveren** over stolp, erf en landschap aan overheden, organisaties en instellingen;
- **samenwerken** met andere erfgoedorganisaties, o.a. door uitwisselen van kennis, ideeën en ervaringen en door gezamenlijke activiteiten en fondsenwerving.

2.2 Doelen voor 2020-2021

Voor 2020-21 stelde de BSNH zich ten doel de strategie 'Behoud door herbestemming' verder te verankeren. Daartoe wilde de organisatie professionaliseren en zichzelf versterken, het netwerk van stolpenvrienden uitbreiden en actiever maken, meer strategische allianties aangaan én de financiële basis versterken.

Hogeschool Inholland werd een belangrijke partner met twee edities van het project Stolpenmeesters. Het initiatief van de provincie Noord-Holland om een Waarderingskaart voor stolpen te maken, bracht de BSNH ertoe om scherper positie te bepalen en op te komen voor het belang van *alle* stolpen. Veel aandacht ging uit naar het creëren van publiek draagvlak voor stolpenbehoud. Het gaat bij de stolp in zekere zin om een collectief erfgoed. Twee acties om het aantal donateurs te vergroten waren succesvol.

Het nieuw ingezette beleid met activiteiten gericht op kennisdelen, bewustwording, voorlichting en advies, vraagt veel van een vrijwilligersorganisatie, ook en zeker in Coronatijd. Derhalve is projectmatig werken met ondersteuning van twee betaalde zzp'ers in 2020 en 2021 gecontinueerd. Daarbij kon de stichting rekenen op een aantal vrijwilligers die de activiteiten ondersteunden.

2.3 Samenwerking

Contacten met bestaande partners, zoals Agrarisch Erfgoed Nederland, de provincie Noord-Holland, diverse stolpengemeenten, Erfgoedvereniging Heemschut, het Westfries Genootschap, Archeologie West-Friesland en MOOI Noord-Holland werden gecontinueerd en waar nodig geïntensiveerd. Bevriende bedrijven werkten als sponsor mee aan de totstandkoming van de magazines (acht in twee jaar) en aan de twee stolpenoogstfeesten.

Hoofdstuk 3 - Activiteiten

3.1 Stolpenoogstfeest, jaarlijks de balans opmaken

In de Coronajaren 2020 en 2021 was Stolpenoogstfeest een belangrijke gebeurtenis. In beide jaren konden er maar weinig activiteiten doorgaan, reden om met vereende krachten hard te werken aan tenminste de Stolpenoogstfeesten. Beide keren waren het korte bijeenkomsten waarbij een beperkt aantal deelnemers live aanwezig was en anderen via het internet deelnamen.

2020

Het oogstfeest van zaterdagmiddag 3 oktober 2020 werd gehouden in museumboerderij Jan Lont op Wieringen, met 24 mensen in de zaal en 90 thuis. Voorzitter Peter van Zutphen praatte de deelnemers bij over het recente initiatief van de provincie om een **stolpenwaarderingskaart** te maken en over de keuze van de boerderijenstichting om geen zitting te nemen in de klankbordgroep. Dit vanuit de gedachte dat elke stolp even belangrijk is en een indeling in klassen van meer of minder waardevolle stolpen niet helpt bij behoud en ontwikkeling van stolpen.

Docenten Niels Sijpheer en Pieter van de Klei van Hogeschool Inholland gaven een presentatie over de net gestarte eerste editie van **'Stolpenmeesters'** – het project waarin studenten bouwkunde en werktuigbouwkunde in teams plannen maken voor verduurzaming van stolpen, samen met eigenaars.

Peter van Zutphen werd vervolgens verrast met het **Erfgoedcompliment** van het Nationaal Restauratiefonds, via het internet 'uitgereikt' door directeur Kees-Jan Dosker. Voor hem en alle aanwezigen was er ook een live-verrassing: violiste Sarah Lynn Huizing speelde de tiende fantasie van Georg Philipp Telemann.

'Keynote speaker' was **Karianne Vandenbroucke**, senior architect erfgoed bij Rijnbout in Amsterdam en schrijfster van het boek 'Mag dit weg?' Met als casus de boerderij van twee familieleden ging ze in op de spanning tussen behoud van erfgoed en nieuwe functies. Vandenbroucke wil graag dat opdrachtgevers zichzelf een aantal zaken afvragen voordat ze beginnen. Wat is de erfgoedwaarde? Is deze ingreep nodig? Heb ik er geld voor over? Verwijder ik iets waar een verhaal aan vastzit? Daarom bevat haar boek naast veel voorbeelden van herbestemming ook een handige beslisboom.

Laatste onderdeel van het oogstfeest was een nieuwe editie van de **Stolpenquiz** onder leiding van Willem Messchaert.

2021

Ook het oogstfeest van 2021 vond plaats bij Jan Lont, op 2 oktober en ook bij deze bijeenkomst deed een deel van de deelnemers via het internet mee. Voorzitter Peter van Zutphen schetste in zijn inleiding het spannende speelveld van het stolpenbehoud met de **provinciale waarderingskaart** en met het grote project over **Karakteristieke Boerderijen in het Waddengebied**. Aansluitend gaf Willemieke Ottevanger een presentatie over de opstart en het perspectief van dit project. Er was al hard gewerkt aan overleg met de twaalf voorbeeldboerderijen in Noord-Holland, Friesland en Groningen, en de presentatie eindigde heel toepasselijk met een beeldimpressie van deze boerderijen.

Daarna werd de **digitale fotoexpositie 'Piramides van de Polder'** van fotografe Heleen Peeters vertoond, begeleid door live gitaarmuziek van singer-songwriter Peter van Vleuten. De expositie was het eindresultaat van een opdracht van het Noord-Hollands Archief en Provincie Noord-Holland.

Architect **Kees de Jong van J.O.N.G. architecten** was de **'keynote speaker'** van dit oogstfeest. Hij sprak over de overgang van (historische) boerderij met wonen en werken onder één dak naar een gebouw met nieuwe functies - vooral wonen. Hoe kun je bij alle vernieuwing trouw blijven aan de typologie van een gebouw en de ziel in het gebouw houden?

Een feestelijk moment volgde met de **uitreiking van twee Stolp Awards** aan vier jongelui uit Hoogwoud, die met elkaar met passie en vakmanschap een vervallen stolp duurzaam gered hebben van de ondergang. Traditiegetrouw werd het stolpenoogstfeest afgesloten met de **Stolpenquiz**, ook dit keer opgesteld door Renee Stroomer en Willem Messchaert.

3.2 Karakteristieke Boerderijen in het Waddengebied 2021-2024

In 2019 en 2020 heeft de Boerderijenstichting gewerkt aan een omvangrijke projectaanvraag bij het Waddenfonds, onder de titel 'Levende Stolperven' en gericht op Noord-Holland. Dat leidde op instigatie van het Waddenfonds tot een vervolgaanvraag getiteld '**Karakteristieke (stolp)boerderijen in het waddengebied**'. Deze aanvraag werd in het voorjaar van 2021 toegekend aan de BSNH (initiatiefnemer) en de boerderijenstichtingen van Friesland en Groningen. De projectsubsidie was € 390.000 voor drie jaar.

Doel van het project is het behoud van de cultuurhistorisch belangrijke boerderijen, erven en het omliggende landschap. De drie stichtingen willen minimaal negen en maximaal twaalf markante voorbeeldboerderijen een nieuwe functie geven, zoals bijvoorbeeld een B&B of zorgboerderij. Eigenaren worden hierbij ondersteund, bijvoorbeeld met hulp bij het inpassen in het landschap van de veranderingen aan hun boerderij, en ook bij het terugdringen van het energieverbruik. De opgedane kennis en ervaringen worden gedeeld in digitale *communities* van eigenaren en bewoners, en ook landelijk. Ook krijgt elke voorbeeldboerderij een ontvangstruimte en digitale middelen om belangstellenden te informeren. Voor fietsers en wandelaars komt er een verhaalzuil aan de weg. Daarnaast worden promotiefilmpjes en een reizende expositie gemaakt.

De Boerderijenstichting Noord-Holland is penvoerder en trekker van het project. Partners zijn de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, het Nationaal Restauratiefonds, Hogeschool Inholland, Mooi Noord-Holland, Libau, Holland Boven Amsterdam en Visit Wadden. Ook de drie provincies zijn betrokken. Eind 2021 bevond het project zich in de opstartfase, met veel overleg met de partnerstichtingen en eerste besprekingen met deelnemende eigenaren.

Begin 2022 zag het bestuur zich genoodzaakt te besluiten het penvoerderschap neer te leggen. Overleg met het Waddenfonds over een doorstart is thans gaande.

3.3 Project Stolpenmeesters: de ontwerpogave bij verduurzamen

Een vroeg uitvloeisel van het werk aan de projectaanvraag bij het Waddenfonds is het project Stolpenmeesters: een samenwerking tussen Hogeschool Inholland en Boerderijenstichting Noord-Holland waarvan de eerste editie in 2020 van start ging; een jaar later volgde een tweede. Doel was enerzijds om de studierichtingen Werktuigbouwkunde en Bouwkunde van Inholland meer te betrekken bij de energietransitie en anderzijds om bij te dragen aan het behoud en de verduurzaming van stolpboerderijen. Dit heeft geleid tot:

- de ontwikkeling van lesmateriaal en colleges voor studenten van Inholland
- een studentenproject: studententeams maken een bouwkundig en warmtetechnisch ontwerp voor de stapsgewijze verduurzaming van stolpen inclusief bouwkundige aanpassingen op basis van specifieke woonwensen van eigenaren.

In de studie jaren 2020-2021 en 2021-2022 deden telkens acht stolpeigenaren mee. De opdracht voor de studenten was om in samenspraak met de bewoners een concept van bouwkundige en installatietechnische maatregelen te ontwikkelen waarmee 'hun' stolp energieneutraal wordt. Begeleiding kwam van Inholland-docenten en van professionals en experts van de Boerderijenstichting Noord-Holland. Hoewel in de eerste editie het contact tussen studenten en stolpbewoners erg beperkt was vanwege Corona, is dit project toch tot een goed einde gekomen. Tijdens een slotbijeenkomst in voorjaar 2021 hebben de studenten de opdracht afgerond en aan de eigenaren gepresenteerd.

In de tweede editie van Stolpenmeesters deden alleen studenten werktuigbouwkunde mee, waardoor er beter gewerkt kon worden aan het proces van energetisch verduurzamen van stolpen. Ook hier zijn woonwensen van de eigenaren zoveel mogelijk meegenomen. Gelukkig stond de Coronasituatie nu intensievere contacten tussen de studententeams en de eigenaren toe. Tijdens twee geanimeerde bijeenkomsten met alle eigenaren presenteerden de studententeams de voorlopige en de eindresultaten.

3.4 Excursies, educatie en lezingen

2020: heuglijk door alles wat afgelast werd.

De wandelexcursie door stolpendorp Warder werd in het voorjaar uitgesteld tot het najaar, maar kon ook toen niet doorgaan wegens Corona. Veel gastgevers en deelnemers behoren tot de kwetsbare leeftijdsgroep en in het enthousiasme wordt gauw te dicht bij elkaar bewogen: denk alleen maar aan de deuren die men door hoopt te gaan. Het openstellen van die deuren is wel wat de excursies zo leuk en inspirerend maakt: zien wat er met een stolp gedaan kan worden, bevlogen eigenaren horen, zien hoe prettig men woont. De ingenieuze oplossingen, de doorkijkjes, de lichtinval, het respect voor de hoogte en de stevige standers die deze bouwvorm al eeuwen dragen.

Ook de lezingen konden geen doorgang vinden, waardoor o.a. de oud-brandweerlieden uit de Zaanstreek en het vrouwengilde uit Blokker teleurgesteld waren; zij moesten het op hen toegesneden stolpverhaal annuleren, maar hopen ook op een spoedige inhaaldatum.

De leskist maakte een vergeefse reis: afgeleverd aan natuurpark en bezoekerscentrum Mak Blokweer om de opening van een tentoonstelling over de regionale landschapsontwikkeling op te luisteren, kon deze opgehaald worden zonder dat hij geopend was. Eind 2021 heeft deze tentoonstelling nog steeds geen doorgang kunnen vinden. De tussentijd is benut voor de vervanging/aanvulling van de maquette uit de leskist, met als doel de maquette kindvriendelijker te maken.

2021 Corona bleef een spelbreker

Ook in 2021 werd de excursie Wandelen in Warder uitgesteld. Ook de lezingen gingen niet door: de dames in Blokker wachten nog op de presentatie 'de Vrouw in de Stolp' en ook de oud brandweermannen uit Koog aan de Zaan vonden de samenkomst nog onverantwoord. Het verlies van Joop van Diepen als één van onze vaste sprekers weegt nog steeds zwaar. Wel gingen door: de Monumentendag in Hollands Kroon en de oogstdagen van de POMologische Vereniging in de proefboomgaard te Middenbeemster. In beide gevallen mocht de stand van de boerderijenstichting zich in een flinke belangstelling verheugen. In Middenbeemster was vooral de mooie stolpmaquette een bron van discussie en inspiratie; ook de Stolp van de gastgever hier was een pracht voorbeeld van herindeling en verduurzaming.

3.5 Stolpencommunity Vierkantdelers

Er waren in 2020 en 2021 vanwege corona geen bijeenkomsten van de Stolpencommunity. De digitale Stolpencommunity Vierkantdelers bleef gewoon in de lucht. Hij wordt gehost op een website door het Nationaal Restauratiefonds als onderdeel van een landelijke community (monumentencommunity.nl).

3.6 Beeldbank en boerderijenkaart

De boerderijenbeeldbank op de website is een databestand van alle ons bekende stolpboerderijen. De BSNH heeft geen kennis over de eigenaar of status van deze boerderijen. Op het moment van schrijven van dit jaarverslag staan er 5850 objecten in de beeldbank. Dit is inclusief (sommige) gesloopte stolpen en stolpvormige gebouwen als stolpschuren, schapenboeten en Wieringer boerderijen.

De beeldbank heeft voortdurend onderhoud en herijking nodig om werkelijk goed te kunnen dienen als documentatie van het stolpenbestand in Noord-Holland. Sinds de officiële introductie in 2007 is er geen grootschalige update meer geweest.

In 2018 is gestart met het handmatig aanpassen van alle gegevens. In 2019 is de datering van de foto-opnamen toegevoegd, gedateerde fotografie aangepast en zijn ontbrekende boerderijen toegevoegd. Ook is samen met MOOI Noord-Holland, één op één corresponderend met de gegevens in de beeldbank, de digitale Boerderijenkaart gemaakt die inzicht geeft in stolpendichtheid in het landschap. De kaart laat bovendien zien waar ooit stolpen stonden en waar nieuwbouwstolpen zijn verzezen.

Door achtereenvolgende wisselingen in de bezetting van het secretariaat en door de beperkingen vanwege corona heeft de verdere ontwikkeling van de beeldbank in 2020 en 2021 stilgelegen.

3.7 Adviesaanvragen

Ook in 2020 en 2021 kwamen tientallen adviesaanvragen binnen, de meeste bij het secretariaat. De adviseurs in 2020 en 2021 waren Piet Tamis, Wilma Eelman en Henk de Visser.

De verwerking gaat in grote lijnen als volgt. Eenvoudige vragen worden afgehandeld door het secretariaat. Eigenaren met plannen voor bijvoorbeeld renovatie, verduurzaming of funderingsherstel die zijn aangesloten bij Vrienden van de Stolp, kunnen een eerste advies verkrijgen voor 125 euro. Deze bouwkundige vragen worden behandeld door bouwkundig ingenieur en stolpenkenner Piet Tamis. Het waren er in de Coronajaren 2020 en 2021 respectievelijk 25 en 23, in beide jaren een tiental minder dan in 2019.

De overige vragen, bijvoorbeeld over vergunningverlening en ruimtelijke ordening (o.a. m.b.t. herbestemming) worden door de beide andere adviseurs afgehandeld. Soms wordt er verwezen naar de stolpenconsulent of de ervenconsulent van MOOI Noord-Holland of de Loods Herbestemming van de provincie Noord-Holland. Ook worden vragen doorgezet naar de Stolpencommunity, waar mede-eigenaren hun kennis en ervaringen delen. De meer beleidsmatige kant van adviesaanvragen komt van tijd tot tijd op tafel bij het bestuur. Meer algemeen adviseert BSNH individuele (potentiële) stolpeigenaars en bewoners ten aanzien van de mogelijkheden en bouwkundige en cultuurhistorische aspecten. Zo nodig, bijvoorbeeld bij een calamiteit, verwijst BSNH naar specifieke deskundigen. Dat geldt zeker bij bouwkundige schade bijvoorbeeld door infrastructurele werkzaamheden, waarbij aansprakelijkheid en toerekening van schade een rol speelt.

3.8 PR en communicatie

In 2020 en 2021 vormden de twee eerdergenoemde onderwerpen de hoofdmoot van de communicatie van de BSNH: de ontwikkeling en de start van het project 'Karakteristieke Boerderijen in het Waddengebied' en de Stolpenwaarderingkaart. Beide onderwerpen

namen veel tijd en energie van de organisatie en kwamen geregeld terug in bijeenkomsten, het magazine en de digitale nieuwsbrief.

Vrienden van de Stolp

Zoals gebruikelijk verschenen er in beide jaren vier edities van Vrienden van de Stolp, het van nieuwsbrief tot magazine ontwikkelde verenigingsblad. De reguliere oplage steeg van 1650 naar 1750 exemplaren (maart 2022, incl. exemplaren voor bijvoorbeeld bibliotheken en gemeenten). De speciale editie van maart 2020, aflevering 100, was dubbeldik en had een hogere oplage (2000) en een bredere verspreiding voor promotiedoeleinden.

Het magazine wordt m.b.v. adverteerders kostenneutraal geproduceerd door *le bureau* in Hoorn; de BSNH betaalt alleen de verzendkosten. Elke editie behandelt een scala aan onderwerpen die relevant zijn voor de vrienden van de stolp en de boerderijstichting. De (overigens onafhankelijke) redactie besteedde verschillende keren ruim aandacht aan de twee genoemde hoofdonderwerpen.

Digitale nieuwsbrief

In februari 2021 werd gestart met een maandelijkse digitale nieuwsbrief voor iedereen met belangstelling voor de stolp. Hiermee kan actuele informatie worden gecommuniceerd. Er is ook plek voor de sociale kant van onze stichting. Zo werden vanaf de eerste editie nieuwe vrienden voorgesteld die zich aansloten bij de boerderijstichting.

Website

De website vormt de basis voor alle communicatie van de boerderijstichting. Met het doorvoeren van vernieuwingen en verbeteringen aan het begin van 2021 kon alle informatie nog overzichtelijker worden gebracht. Actualisering van de website is het hele jaar een continue bezigheid geweest waarin het secretariaat een belangrijke rol speelde.

Perscommunicatie

De BSNH heeft een overeenkomst met Rodi Media dat er in de verschillende streekedities van haar weekbladen aandacht wordt besteed aan stolpboerderijen. Vooral voor de ontwikkeling van de Stolpenwaarderskaart werd zo aandacht gevraagd bij een bredere doelgroep. Ook de stolpenquiz, waarmee lezers leuke prijzen konden winnen, bracht de stolp onder de aandacht van een divers publiek.

Meerdere onderwerpen over stolpen haalden het Noordhollands Dagblad. Zo verscheen in november 2021 een groot artikel over de stolpenwaarderskaart, waarvan de BSNH-inbreng niet afgestemd kon worden met het hele bestuur. De discussie die daarover in 'stolpenland' ontstond was voor enkele bestuursleden aanleiding om hun positie in het bestuur ter discussie te stellen of zelfs op te geven. Alle commotie leidde uiteindelijk wel tot een constructief overleg over het stolpenbeleid met de verantwoordelijke gedeputeerde van de provincie Noord-Holland.

Vriendenacties

De BSNH startte 2021 met een nieuwjaarskaart aan 4470 stolpenbewoners c.q. -eigenaren waarin werd gewezen op het belangrijke werk van de boerderijstichting en de mogelijkheid om dat te steunen. De actie leverde 127 nieuwe vrienden op. Na aftrek van de gebruikelijke opzeggingen betekende dat een netto vooruitgang met 54 vrienden.

Door het succes van deze eerste vriendenactie werd deze aan het einde van 2021 herhaald en

ook dat leverde weer een mooi aantal nieuwe vrienden op. Door beide acties zijn de inkomsten uit vriendenbijdragen gestegen tot bijna € 34.000 (tegen € 29.061 in 2019)

Hoofdstuk 4 - Werken aan perspectief voor stolpen

Toekomst voor stolpen

De Boerderijenstichting Noord-Holland (BSNH) probeert de stolp als kenmerkend gebouw in Noord-Holland een veilige toekomst te geven. Daartoe dringt ze bij provincie en gemeenten aan op specifiek stolpenbeleid. Ofwel: ruimere herbestemmingsmogelijkheden van bestaande stolpen met inachtneming van de kwaliteiten van de stolp en het erf in het landschap. Herbestemmen met andere dan agrarische functies is de grote uitdaging. Het mogelijk maken van nieuwe financiële dragers voor stolpen helpt bij het voorkomen van verkrotting en sloop. Zo draagt herbestemming bij aan het behoud van het Noord-Hollandse stolpenlandschap en aan de rurale economie. Eigenaren en potentiële eigenaren zijn de initiatiefnemers. Zij vormen ook de komende jaren een belangrijke doelgroep van de Boerderijenstichting. Zij geven betekenis aan het rentmeesterschap en besteden met elkaar jaarlijks tientallen miljoenen euro's aan onderhoud.

Deze filosofie vormt de kern van de advisering aan gemeenten en de provincie. Meerdere gemeenten geven hier inmiddels op diverse wijze invulling aan. Vanuit deze optiek adviseerde het bestuur de provincie Noord-Holland en Mooi-Noord-Holland om toekomstig stolpenbeleid niet afhankelijk te maken van een categorisering. Immers, alle stolpen zijn ons even lief. Omdat de provincie bij de start al ingezet was op categorisering, koos BSNH ervoor om geen zitting te nemen in de klankbordgroep, om onafhankelijk te kunnen opereren bij de ontwikkeling van het nieuwe beleid.

Preventie prevaleert

De BSNH zette in 2020 en 2021 in op beleidsmatig, dus preventief handelen – niet curatief. Daarmee willen we voorkomen dat onze hulp ingeschakeld wordt op een moment dat problemen niet of slechts met kunst en vliegwerk opgelost kunnen worden. BSNH stelt verder behoud van bestaande stolpen boven vernieuwing. Ook vraagt BSNH overheden bij hun infrastructurele projecten stolpen te ontzien. Dat dit niet altijd lukt werd in 2020 en 2021 een aantal malen weer pijnlijk duidelijk. Daaruit kan geconcludeerd worden dat van integraal stolpenbeleid bij de provincie en sommige gemeenten nog geen sprake is.

Eigenaren en bewoners gemobiliseerd: de Stolpencommunity Vierkantdelers

Met de Stolpencommunity Vierkantdelers biedt de BSNH stolpeigenaren een platform voor vragen, tips en het uitwisselen van ervaringen. Het kan gaan over bouwkundige kwesties, ervaringen met gemeenten maar ook bijvoorbeeld over verzekeringen. Sommige verzekeringsmaatschappijen sluiten de laatste jaren riet gedekte panden uit van hun opstalverzekeringen. Dat is een landelijke ontwikkeling. Andere richten zich juist op deze nichemarkt. Via de stolpencommunity (en andere kanalen) proberen we inzicht te krijgen in deze en andere ontwikkelingen die van belang zijn voor onze Vrienden.

Legeskosten en bekorten vergunningtrajecten

Legeskosten vormen dikwijls een extra financiële hobbel bij herbestemming en bouwkundige aanpassingen. Wanneer gemeenten de winst van herbestemming, inclusief de meerwaarde aan investeringen, mee zouden nemen in de legestarieven zou dit een enorme stimulans betekenen voor het toekomstbestendig maken van stolpen. Een aantal gemeenten in Noord-Holland is hier inmiddels toe overgegaan, waarvoor hulde!

Processen van herbestemming en advisering bij overheden zijn vaak complex en langdurig, en soms ontmoedigend. Voor de BSNH zijn ze een belangrijke manier om verkrotting en sloop structureel tegen te gaan. Daarom doen wij een dringend beroep op overheden om vergunningstrajecten, en dan vooral het voortraject, te stroomlijnen.

Weer een stolp verdwenen

Voor een door de gemeente Beemster als karakteristiek bestempelde stolpboerderij werd een sloopvergunning aangevraagd in verband met achterstallig onderhoud en de wens de stolp te vervangen door een woonhuis. Beemster kent geen gemeentelijke monumenten. Ook een regeling waarmee bijgedragen kan worden in de onderhoudskosten van als karakteristiek aangemerkt onroerend erfgoed ontbreekt.

De Boerderijenstichting tekende bezwaar aan tegen de omgevingsvergunning voor sloop en nieuwbouw. Naar aanleiding daarvan vroeg de gemeente Beemster aan de Monumentenwacht om een raming van de herstelkosten te maken. De kosten van dit verzoek werden door de betreffende gemeente gedragen; dit gebaar waarderen wij. Op basis van de geraamde kosten besloot de gemeente dat in redelijkheid niet verwacht kan worden dat de eigenaar de kosten voor herstel zou dragen, waarmee het bezwaar tegen de omgevingsvergunning werd verworpen.

Dit voorbeeld staat niet op zich en is representatief voor een te late en onbevredigend verlopen curatieve actie. Preventie, in dit geval advies in een vroeg stadium, had deze stolp kunnen redden en heeft altijd onze voorkeur, tot plezier van alle betrokkenen.

Perspectief

Goed stolpenbeleid bestaat uit een mix van kennis, voorlichting, advies, bewustzijn, planologische- en financiële stimuleringsmaatregelen, faciliteren van nieuwe functies, met respect voor stolp en erf en uitgaand van waardering voor eigenaars / bewoners die met grote inzet stolpen behouden.

De boerderijenstichting pleitte in 2020 en 2021 voor een helder en eenvoudig beleid voor alle historische stolpen, dat eigenaars faciliteert en stimuleert tot behoud en ontwikkeling van stolp en erf. De volgende elementen geven de richting aan:

- Preventie: zoek met mensen uit het veld uit hoe je sloop van stolpen het beste kunt voorkomen en zet daarvoor een programma op.
- Zet stolpeigenaars / -gebruikers centraal en waardeer hen.
- Innoveer: ontwikkel privaat/publieke samenwerking met stolpeigenaren en/of bestaande platforms van stolpeigenaars/gebruikers.
- Zet planologische verruiming - nieuwe functies toestaan op stolperven - in als stimulans (en niet zoals nu: als beloning).
- faciliteer kennisontwikkeling en kennisoverdracht.

Met een beleidsontwikkeling voor alle historische stolpen wordt het aantrekkelijk voor eigenaars en bewoners om te investeren en worden overheid en eigenaars/bewoners partners.

Hoofdstuk 5 - Verkort financieel jaarverslag

Dit hoofdstuk is opgesteld op basis van het financiële jaarverslag van Administratiekantoor Buys, het administratiekantoor dat de jaarrekening heeft opgesteld vanuit de informatie die de BSNH heeft verstrekt en met inachtneming van de algemeen geldende regelingen van het BW Titel 9 Boek 2 voor Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen.

De BSNH heeft een ANBI-status sinds 1 januari 2013. De stichting voldoet met de downloadbare publicatie van dit jaarverslag en de financiële jaarrekeningen op haar website aan de voorschriften die ANBI stelt voor behoud van deze status. Met deze publicaties worden ook de regels voor *Good Governance* gevolgd.

Financiële basis

De basis van de stichting, zijnde de normale gang van zaken wordt in principe gefinancierd uit de donatiebijdragen en sponsoring. Na de hoge inkomsten in 2019, voor het overgrote deel gegenereerd door het beleggingsresultaat uit het legaat, vielen de inkomsten in 2020 terug, om in 2021 weer te verbeteren; hierbij was het beleggingsresultaat bepalend.

Het beleggingsresultaat wisselt en is niet beïnvloedbaar door de BSNH.

Ten bate van de uitvoering van het nieuwe beleid zijn in 2020 en 2021 kosten gemaakt zowel in het kader van de projecten als voor het professionaliseren van basistaken binnen de organisatie. Projecten werken in principe met een begroting, waarvan de batenkant grotendeels ingevuld wordt door externe financiering. Voor 2020 en 2021 heeft het bestuur de ruimte genomen om uit het vruchtgebruik van het legaat (het beleggingsresultaat) te voorzien in tekorten (op het legaat zelf werd niet ingeteerd).

Het verhogen van de reguliere inkomsten, waarvan de grootste post de Vriendenbijdrage is, blijft de financiële hoofddoelstelling. Om deze financiële basis te versterken besloot het bestuur voor 2020 en 2021 de reguliere donaties/contributies voor particulieren en voor bedrijven te verhogen. Het bestuur wil in de toekomst de inkomsten verhogen en bovendien spreiden: legaten, donateurs, adverteerders, subsidiegevers en sponsors.

Inkomsten 2020 en 2021

In 2020 is er € 43.998 aan inkomsten ontvangen (inclusief een subsidie € 4840,- ten behoeve van de projectaanvraag bij het Waddenfonds); in 2021 was dat € 53.784. Beide bedragen zijn lager dan in 2019 toen de inkomsten € 70.703 waren. Het verschil ontstond met name doordat er in 2020 geen projecten zijn opgestart en in 2021 buiten het Waddenfonds-project geen (substantiële) subsidies zijn ontvangen. Door de verhoging van de vriendenbijdrage en de toename van het aantal donateurs stegen de inkomsten daaruit in 2021 tot € 33.914 (tegen € 29.495 in 2020).

Inkomsten 2020 en 2021

In 2020 is er € 43.998 aan inkomsten ontvangen (inclusief een subsidie € 4840,- ten behoeve van de projectaanvraag bij het Waddenfonds); in 2021 was dat € 53.784. Beide bedragen zijn

lager dan in 2019 toen de inkomsten € 70.703 waren. Het verschil ontstond met name doordat er in 2020 geen projecten zijn opgestart en in 2021 buiten het Waddenfonds-project geen (substantiële) subsidies zijn ontvangen. Door de verhoging van de vriendenbijdrage en de toename van het aantal donateurs stegen de inkomsten daaruit in 2021 tot € 33.914 (tegen € 29.495 in 2020).

Uitgaven 2020 en 2021

In 2020 en 2021 hebben er organisatorische ontwikkelingen plaatsgevonden waardoor de kantoorkosten en de algemene kosten aanzienlijk hoger waren dan in 2019 en daarvóór. Er zijn wisselingen geweest van secretariaatsmedewerkster en o.a. in 2020 een korte overgangperiode met 2 medewerkers. Daarnaast is er in 2020 budget uitgetrokken om inzicht te krijgen in diverse bestuurszaken en een aantal projecten bracht extra kosten met zich mee.

Dit heeft voor beide jaren hogere uitgaven aan secretariaatskosten gegeven, namelijk ruim € 39.000 tegen bijna € 16.678 in 2019. Voor 2020 kwamen daar nog de aanloopkosten van het project Karakteristieke Boerderijen in het Waddengebied in 2020 bij (€ 9032).

Resultaat en eigen vermogen

Na de afweging van de financiële lasten en de bijzondere baten was het resultaat in 2020 negatief, namelijk -€ 27.039; het resultaat van 2021 was met € 2757,- bescheiden positief (2019: € 5701).

Het eigen vermogen van de BSNH belooft per 31 december 2020 een bedrag van € 257.594, per 31 december 2021 € 260.351.

Hoofdstuk 6 - Organisatie en secretariaat

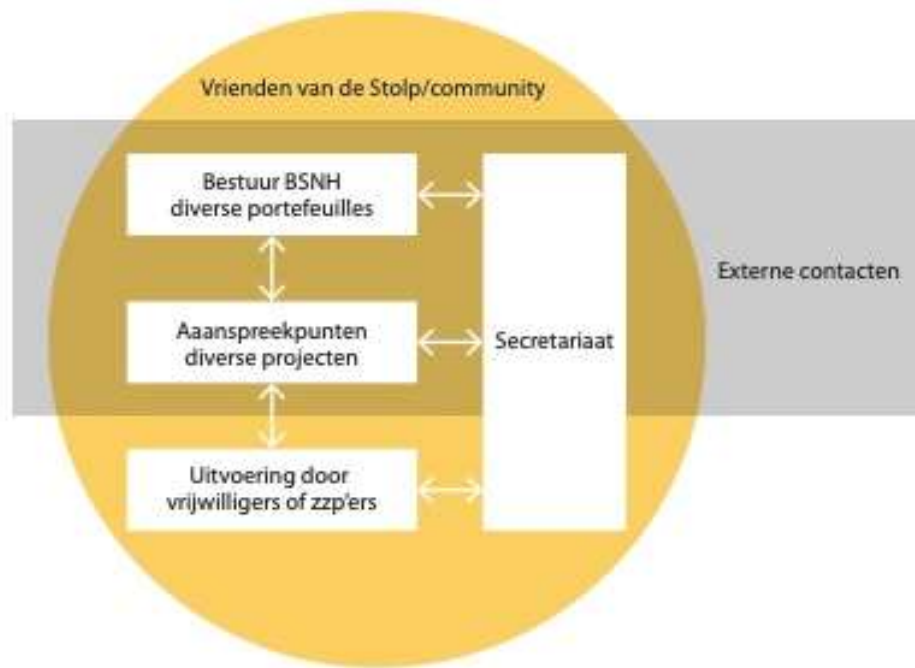
Bestuur

Het bestuur is een 'uitvoerend' bestuur: het bepaalt niet alleen het beleid, maar voert dit ook gedeeltelijk zelf uit. Daarom hebben diverse bestuursleden thematische portefeuilles. In 2020-21 traden er in de bestuurssamenstelling twee wijzigingen op ten aanzien van het voorgaande jaar. Jaap-Jan Fit werd bestuurssecretaris nadat Henk de Visser was afgetreden om zich verder als adviseur richting gemeenten en stolpeigenaren in te gaan zetten. Om het toezicht op en de verantwoording voor het omvangrijke project Karakteristieke boerderijen in het Waddengebied in goede banen te leiden kwam er in 2021 een nieuw bestuurslid voor projecten.

Bestuursleden zijn onbezoldigde vrijwilligers. Zij worden ondersteund door het secretariaat of door projectcoördinatoren die tijdelijk op zzp-basis worden ingehuurd. Er vonden in 2020 vijf- en in 2021 negen bestuursvergaderingen plaats zowel op kantoor in Stompvoren als online via Teams:

- 2020: op 21 feb, 3 apr, 12 jun, 28 aug, 16 okt
- 2021: op 15 jan, 26 feb, 9 apr, 12 mei, 21 mei, 2 jul, 21 sep, 12 nov, 10 dec

De vergaderingen worden voorbereid door de voorzitter en/of de secretaris, bijgewoond door de bestuursleden en genotuleerd door de secretariaatsmedewerker. Voor extra toelichting en tussentijdse verantwoording, wordt soms een projectleider op specifieke onderdelen aan tafel uitgenodigd.

De samenstelling van het bestuur 2020-2021 was als volgt:

- Peter van Zutphen (voorzitter en portefeuille Stolpencommunity)
- Jaap-Jan Fit (bestuurssecretaris)
- Ralf van Etten (penningmeester)
- Anneke Zandt (portefeuille educatie)
- Wilma Eelman (portefeuille advisering overheden en contactpersoon kwartaalmagazine)
- Ed Pielkenrood (portefeuille PR en communicatie)
- Angeli Poulssen (portefeuille projecten).

Op het moment van schrijven van dit jaarverslag heeft het bestuur een bijna volledig andere samenstelling gekregen (zie voorwoord). Dit jaarverslag is geschreven op basis van input van de inmiddels afgetreden bestuursleden en vastgesteld door het huidige bestuur.

Secretariaat

De secretariaatsstaken van de stichting werden in 2020 nog grotendeels door Anna Groentjes uitgevoerd. Zij werd in het najaar van 2020 op interim-basis opgevolgd door Angeli Poulssen en in mei 2021 trad Miriam Lof aan. Inmiddels (zomer 2022) heeft Loredana Cannas dit werk overgenomen.

De secretariaatsmedewerker draagt zorg voor de beantwoording van vragen en doorverwijzing naar bestuursleden, adviseurs, communityleden en andere kennishouders. Telefonisch was het secretariaat op maandag bereikbaar, gecombineerd met een ruime bereikbaarheid via e-mail. Het secretariaat zorgt verder voor bijhouden van de website (Boerderijenstichting.nl), berichten via sociale media en voor mutaties en actuele ontwikkelingen in de Beeldbank.

Colofon

De Boerderijstichting Noord-Holland is een particuliere organisatie van vrijwilligers, opgericht in 1988. De BSNH bezit geen vastgoed.

Contactgegevens:

Boerderijstichting Noord-Holland (BSNH)

Noordervaart 73

1841 GB Stompvoren

e-mail: info@boerderijstichting.nl Noord-Holland

telefoon: 072-5816888 (dinsdag van 9.00 tot 12.00)

info: www.boerderijstichting.nl en www.stolpencommunity.nl

ANBI RSIN 816784905

KvK 41235378

BANK NL69 INGB 0000 3381 81

De Boerderijstichting Noord-Holland is een erkend algemeen nut beogende instelling (ANBI). Schenkingen c.q. giften kunnen hiermee, inclusief een verhoging van 25 procent, in principe geheel of gedeeltelijk in aftrek gebracht worden op het belastbaar inkomen.

Bovenop een gift kan dus nog eens 25 procent extra van het bedrag in mindering worden gebracht, in totaal 1,25 maal het bedrag van de gift.

Bovendien bestaat de mogelijkheid om in een testament een legaat of erfstelling op te nemen ten gunste van de Boerderijstichting Noord-Holland. Vanwege de ANBI-status is er daarmee een vrijstelling van erfbelasting.

Tekst en redactie jaarverslag: Nico van der Wel

De BSNH werd in 2020-21 financieel ondersteund door:

Bedrijfsvrienden van de BSNH zijn:

